

د کابل او واشنگټن ترمنځ د امنیتي تړون په هکله

د افغانستان د ځوانو رهبرانو پیغام

و مشورتي لویې جرگې ته

۲۹ عقرب، ۱۳۹۲

کابل، افغانستان

سرریزه

ددې اونۍ په پای کې د خلکو استازي او مشران د ټول افغانستان څخه راټولیري ترڅو د افغانستان په نوي تاریخ کې ترټولو مهمه پریکړه وکړي، چې دا پریکړه نه یوازې د افغانستان د اوسني نسل پرژوندانه اغیزه لري بلکه د راتلونکو نسلونو له راتلونکې سره هم مستقیمه اړیکه لري.

په افغانستان کې په تیره یوه لسیزه کې د ټولو ستونزو سره سره د یادو بدلونونو راغلي دي. او دا چې نن افغانان د هیواد د گوټ گوټ څخه راټولیري ترڅو خپل برخلیک په خپل لاس کې واخلي پرته د دې په نظر کې نیولو چې د امنیتي تړون په هکله څه پریکړه کوي، دا په خپله په هیواد کې د یو لوی بدلون ښکارندویه او د زرگونو افغانانو او بین المللی شریکانو د قربانیو پایله ښيي.

په دې لیکنه کې غواړو د افغانستان پر ملي ګټو د امریکا سره د امنیتي تړون پر اغیزو وغږیږو.

انتخاب که اړتیا؟

ځوان افغان رهبران په دې آند دي چې هره هغه پریکړه چې د افغانستان خلکو ته سوله او دوامداره پرمختګ ورپه برخه کړي د افغانستان د ملی ګټو سره سمون لري. د قانون حاکمیت و عدالت ته لاسرسی او دخلکو د ژوند دلابنه کولو د فرصتونو تقویت زمونږ دملي ګټو اساسات جوړوي. مونږ په دې آند یو چې هره هغه پریکړه چې د افغانستان د پرمختګ له لارې څخه د ستونزو او ګواښونو د له منځه وړلو لپاره ترسره کیږي، هم زمونږ د ملي ګټو یوه برخه ده. له همدې امله زمونږ په آند د امریکا دمتحده ایالاتو سره امنیتي تړون زمونږ سره د دې اهدافو دلاسه ته راوړلو په لاره کې مرسته کوي.

هغه ګومانونه چې دا امنیتي تړون دې د یوې لورې په ګټه او د بلې لورې په ضرر وي، د منطق سره سم نه دي. د خبرواترو ترټولو ښه تګلاره د امریکا سره به دا وي، چې د دواړو لورو ملي ګټې په نظر کې ونیول شي. سره له دې چې د افغان دولت هلي ځلي د افغانستان و ملي ګټو ته دلومړیتوب ورکولو لپاره د ستاینې وړ دي، ولي مونږ په دې باور یو چې د دې تړون په ترسره کولو کې د کابل او واشنگټن ترمنځ ډیر شراکتونه شته، چې ترټولو مهم یی دالقایدې او د هغوی له همفکرانو سره مبارزه ده. او همدا رنگه دا تړون د افغانستان په دننه کې دنویو هیلو په منځ ته راوړلو او دسیمه ییز سیاستونه په برابر کې و افغانستان ته د یو ښه موقف ورکولو په برخه کې اغیزه لري.

اساسي ټکي

په راتلونکي مشورتي لويه جرگه کې به ددې تړون د متن پر درېو مهم ټکو بحث ترسره کېږي. او دا درې ټکي د امريکا له غوښتنې سره سم د امريکا متحده ايالاتو و عساکرو ته د قضايي مصونيت ورکول ، د ۲۰۱۴ کال وروسته د امريکايي عساکرو يو اړخيز عمليات ، او له باندنيو گواښونو سره د افغانستان د مخامخ کېدو پر محال د امريکا د متحده ايالاتو موقف دی.

د ملي خپلواکۍ ننی تعريف ددې عبارت د دوو پېړيو مخکي تعريف سره يو نه دی. په اوسنی نړۍ کې د هيوادونو سياسي ، نظامي ، او اقتصادي تړوا له يو اوبل سره په يو نورم بدل شوی دی. نن ورځ زموږ په هيواد کې زموږ د گاونډيانو پېسې زموږ ترخپلو افغانو ډير رواج لري او دهيواد په لويو ښارونو کې د افغانو پرځای گټه ترې اخېستل کېږي، دهيواد داخلي جوړښتونه مو هم په يوه نه يو ډول د گاونډيو هيوادونو د ملي گټو لپاره کارول کېږي، نو په داسي وخت کېنې دا تړون نه يوازي چې زموږ دملي گټو او خپلواکۍ پر ضد نه دی بلکه زموږ د خپلواکۍ د منځ ته راوړلو لپاره گټور هم دی .

په افغانستان کې د ناتو د ماموريت له ختم سره سم به اوسني عناصر په گاونډيو هيوادونو کې به د افغانستان لپاره په لومړنيو او لوپو گواښونو بدل شي. د امريکا متحد ايالات په دې تړون کې داژمنه کوي چې له افغانستان څخه به د هر خارجي گواښ په برابر کې د نظامی ، سياسي او اقتصادي آسانتياوو په کارولو سره، ملاتړ کوي. ددې تړون منل به د افغانستان په تاريخ کې ددې هيواد ترټولو قوي تړون او اتحاد ديو بل هيواد سره وي. او ددې امنيتي تړون امضا له ناتو سره د امنيتي تړون مخ شرط هم دی .

د يو اړخيز عملياتو په هکله، امريکايي عساکر نه يوازي په خاصو امنيتي حالاتو کې او د خپل ځان د دفاع په وخت کې به دا عمليات ترسره کوي. په نورو ډيرو مواردو کې به امريکايي عساکر دا حق نلري چې د افغان عساکرو له اجازې پرته عمليات ترسره کړي. د امريکايي عساکرو دا تړاو پرافغان عساکرو باندې به دوی دې ته اړ باسي چې افغان عساکرو ته زده کړي ورکړي او ددوي لپاره د نويو او مدرنو جنکي سلاحو د سمبالولو لپاره هڅي وکړي. دا يو ډير تريخ حقيقت دی چې د امريکا د دولت له مرستې پرته افغانستان د ډير لنډ مهال لپاره د خپلو گټو د خوندي کولو لپاره د ۳۵۰ زرو عساکرو د روزلو او په سلاح سمبالولو وړتيا نه لري. که چېرې دا امنيتي تړون امضا نه شي، افغان نظامی قوتونه د راتلونکو انتخاباتو د امنيت ټينگول دخپل ځان لپاره لوی او ستونزمن کاربولي. د افغانستان د دفاع وزارت د ۲ ميليارد بودجې په سلو کې له ۱۵ نه کمه برخه د افغانستان د آيداتو ورکول کيږي او پاته ټوله بودجه د امريکا د دولت له کمکونو پوره کېږي. او د کورنيو چارو وزارت هم په همداسې حالت کې قرار لري. دا امنيتي تړون د شیکاگو د ۴۰۱ ميلياردو ژمنه شو کمکونو مخ شرط هم دی .

د قضايي صلاحيت په باب بايد دادرک کړو چې افغانستان په يوه ښه وضعيت کې نه دی او له بلې خوا دنړۍ نورو اسلامي او غير اسلامي هيوادونو هم د امريکا دا مخ شرط ورسره منلی دی او د خپلو ملي گټو لپاره يی سم بللی. له دې نه مهمه دا چې د افغانستان دولت دخارجي عساکرو چې په افغانستان کې په جرم لاس پوري کړی وو، د امريکا د دولت له خوا په جزا رسيدلو شاهد وو .

نه يوازی يو امنيتي تړون

افغانستان منځنۍ آسيا له سويليزي آسيا سره د نښلولو له امله د يو تجارتي او ستراتيژيک مرکز اهميت لري چې د نفت او گاز پاڼې لاینونه له همدې ځايه تېریدای شي. د افغانستان طبعی زېرمي کولای شي چې په اوږد مهال کې د افغانستان اقتصادي بنسټونه جوړ کړي. له همدې امله له نړيوال بازار سره اړيکي درلودل او جوړول لويه اړتيا ده. افغانستان دخپلو اقتصادي پلانونو د مخکې وړلو لپاره د سيمي او نړۍ ملاتړ ته اړتيا لري . په افغانستان کې ناامني د خارجي پانگه اچونکو لپاره خصوصاً د ځمکنيو زېرمو د صنعت په برخه کې ترټولو ستره ستونزه ده. اقتصاد، جنگ او

نشه یی توکي په هېواد کې د داخلي جگړو لوی علتونه دي او برسیره پردې د نفوس ډیرېدل، بی سوادې، تروریزم، ناسم اقتصادي وضعیت، د قانون څخه سر غړونه، ناسم ټولنیز خدمات، د کارنشتوون او په خارجي بازارونو تړاو کولاشي داهېواد د یوې نامعلومي او ناسمې راتلونکې لوري ته وړلای شي. چې هیڅ څوک نه غواړي دا گواښ ومني .

پایله

د تېري یوې لسيزي د لاس ته راوړنو سره ، د بلون په لسيزه کې ۲۰۲۴ - ۲۰۱۵ د دې لاس ته راوړني لاپراخه او زیاتي کړو. دا طرحه د ۲۰۱۱ کال دېن په کنفرانس کې جوړه شوې او د شیکاگو او توکیو د کنفرانسونو د غړو د منلو وړ وگرزیدل .

مونږ اوس په داسي یو حالت کې یوچې بېرته شاه ته تگ له حقیقت څخه لري نه ده. زمونږ لاس ته راوړني د بشر د حقوق خصوصاً (دښځو حقوق) ، د بیان آزادي، درسنيو آزادي او دیموکراسی ډیرې په آسانې سره له لاسه ورکونکي دي. راتلونکې انتخابات چې د حمل په میاشت کې تاریخي ارزښت لري، ځکه چې دلومړي ځل لپاره په افغانستان کې د قدرت انتقال و یو منتخب ریس جمهورته په سولیز او قانوني شکل ترسره کیږي. آزاد، شفاف، او ټولیز انتخابات و اعتماد جوړولو او د بین المللي ټولني و فنی او تخنیکي ملاتړ ته اړتیا لري، چې داهر څه ددې جرگې له پریکړي سره تړون لري .

د افغانستان د ځوان رهبرانو ډله یوه غیر حزبی غیر سیاسی او د ځوان افغانانو له منځه را پورته شوې او د ټولنیزو ،اقتصادي او سیاسي مسایلو د حل لپاره د گډ ارزښتونه او باورونه لري.د ځوانانو ددې ډلې هدف د دولت جوړونې په برخه کې د نوښتونو په راوستلو کې برخه اخیسته او د یوې سولیزې، سالمې او عادلې ټولني د مینځ ته راوړل لپاره د خلکو دملاتړ لاس ته راوړل دي .

د افغانستان د ځوانو رهبرانونوښت د آسیا د ټولني دځوانو رهبرانو د ټولني له خوا په ۲۰۱۱ کال کې رامنځ ته شوی دی .(www.asiasociety.org)دنورو معلوماتو لپاره زمونږ سره په دې پته اړیکه ونیسی a21yli@gmail.com .